

రమణభాస్కర

(సద్గురు శ్రీ నాన్నగారి అనుగ్రహభాషణములు, ది. 11-01-02, కొమరగిరిపట్నం)

ప్రియమైన ఆత్మబంధువుల్లారా,

దేహం ఈభూమిమీదకు ఏపనిచేయటానికివచ్చిందో ఆపనిదేహంద్వారా నెమ్మదిగా జరుగుతూఉంటుంది, ఆపనిఅయినతరువాత దేహంచనిపోతుంది. దేహాన్ని ప్రారబ్ధానికి విడిచిపెట్టేయండిఅన్నారు భగవాన్. దేహంద్వారా ఏదిజరుగుతూఉంటుంది, దేహంద్వారాజరిగే ఆపనితో మీరు తాదాప్యంపొందకండి. దేహప్రారబ్ధమునుబట్టి దానిని విమర్శించేవారు విమర్శిస్తారు, పొగిడేవారు పొగుడుతారు. ఆ నింద, స్తుతులను కౌగలించుకోవద్దు. నింద, స్తుతులను కౌగలించుకొంటే అహంభావన పెరిగిపోతూఉంటుంది, దేహాభిమానం పెరిగిపోతూఉంటుంది. నింద, స్తుతులు వచ్చినప్పుడు మీలైయిన్ ను బేలెన్స్ చేసుకోవాలి అంతేగాని దీనిని గాలికివదిలేసి నేను ఏదోగంటసేపు పూజచేస్తున్నాను అంటే కుదరదు. భౌతికంవేరు, ఆధ్యాత్మికంవేరు కాదు. మనం ట్రయినింగ్ అవ్వటానికి ఈభూమిమీదకు వచ్చాము. ఇది ఒక ట్రియినింగ్ గ్రౌండ్. ఆధ్యాత్మికంవేరు, భౌతికంవేరు అనుకొంటే మనం జీవితంలో సక్లెస్ అవ్వలేము. మనకు స్థూలశరీరంతెలుస్తోంది, సూక్ష్మశరీరంఅంటే మనస్సు అందులోకోరికలు, ఇష్టాలు, అయిష్టాలు ఉన్నాయి, అవి నీకు తెలుస్తున్నాయి. ఇంక మనకు తెలియని శరీరంఒకటిఉంది. అది కారణశరీరంఅంటే అజ్ఞానం. రాబోయే జన్మకు హేతువులుఅన్నీ అందులో ఉన్నాయి. అందులో ఎంత స్టోర్ ఉందో మనకు తెలియదు. దానిని తగ్గించుకోవటానికి దైనందిన జీవితంలో కర్మశౌచం చాలాముఖ్యం. కర్మశౌచంఅంటే ఏపనిచేయటంవలన మనకు నిర్మలత్వంవస్తుందో, పని ఎలాచేయటంవలన మనం ఉద్దరించబడతామో, మన అంతఃకరణం శుద్ధిఅవుతుందో అలా పనిచేస్తూ జీవించాలి. నీకు అన్నం లేకపోతే ఎవరైనా అన్నంపెడతారు, బట్టలులేకపోతే బట్టలుఇస్తారు, కాని నీమనస్సును ఎవరు బాగుచేస్తారు? నీమనస్సును ఉపయోగించుకొని దానిని నీవే బాగుచేసుకోవాలి. మనస్సులోమంచి, చెడు ఉండవచ్చు. మంచిమనస్సును ఆశ్రయించి, ఆరోజుకారోజు చెడును తగ్గించుకొంటూ రావాలి. కర్మశౌచం ఉండాలన్నా, వాక్ శౌచం ఉండాలన్నా ఈశ్వరానుగ్రహంఉండాలి. మంచిగుణాలను ఆశ్రయించి చెడుగుణాలను తొలగించుకో. స్వస్థితిని పొందండిఅని భగవాన్ చెపుతున్నారు. స్వఅంటే ఆత్మ, చైతన్యం. స్వస్థితిఅంటే ఆత్మస్థితిని పొందండి. ఉన్నదేఅది. అది తప్పించి ఏదీలేదు. అది తప్పించి మీకుఏదైనా కనిపిస్తూఉంటే అవి ఉండటంవలన కనబడటంకాదు, నీమనస్సుకు అలా కనిపిస్తోంది. నీకు తాడు పాముగాకనిపిస్తోందిఅనుకో నీకు భయంకలుగుతుంది, వణుకువస్తుంది అన్నీవచ్చేస్తాయి.

తాడులోనుండి నీకు భయంరావటంలేదు, తాడునుపాముగా నీమనస్సుచూస్తోంది అక్కడనుండి భయం ప్రారంభమవుతోంది. చూసేది, కంగారుపడేది మనస్లే. వీటిఅన్నింటికి నీమనస్లే కారణం. ఉన్నవస్తువుఉన్నట్లుగాకాకుండా వేరుగానీకు కనబడుతూఉంటే దానికి నీమనస్లే కారణం. అందువలన అదినశించేవరకు నీవుప్రయత్నంచెయ్యి. జ్ఞానాన్ని సంపాదించు. జ్ఞానంపట్ల నీకుఎంతప్రేమఉందో, ఎంతఇష్టంఉందో దానిని పొందటంకోసం నీవు చేసే ప్రయత్నంకూడా అంతప్రేమగా, అంతఇష్టంగాచేయాలి, అప్పుడు సక్లెస్ అవుతావు. అంతేగాని నీవు విసుగుగా ప్రయత్నంచేస్తే సక్లెస్ అవ్వలేవు. లోపల పరమేశ్వరుడు ఉన్నాడు. వాడు నీమాటకు అందడు, నీమనస్సుకు అందడు. వాడు అనుభవైకవేద్యం నీఅనుభవానికి అందుతాడు. వాడు అనుభవంలోనికె రాకుండా ఏ విషయాలుఅయితే అడ్డువస్తున్నాయో వాటిని ఇదికాదు, ఇదికాదుఅని వాటిని తొలగించుకొంటూవెళ్ళాలి, అదేసాధన. మనస్సును వ్యక్తం అవ్వనివ్వకు. మనస్సు వ్యక్తమవుతోందా నీకు తిరోగతేగాని పురోగతేలేదు. మనం ఉమ్మివేసినప్పుడు మనశరీరంమీద వేసుకోము, కాండ్రించి దూరంగా వేస్తాము. అలాగే మీలోఏవైనా చెడుఅలవాట్లుఉంటే, కోపంఉంటే, అసూయఉంటే వాటిని దూరంగా విడిచిపెట్టండి. ఉమ్మి నీదేఅలాఅని నీవంటిమీద వేసుకోవు, దూరంగావేస్తావు. అలాగే నీకోపతాపాలను, బలహీనతలను దూరంగా విడిచిపెట్టు. వాటిని విడిచిపెట్టటానికి నీవు చేసేప్రయత్నమే సాధన. పిల్లలలో ఎక్కువగా అనుకరణ ఉంటుంది. పిల్లలదగ్గర మాట్లాడేటప్పుడు చాలా జాగ్రత్తగా మాట్లాడాలి, స్వచ్ఛంగామాట్లాడాలి, బాషనరళంగాఉండాలి, భావంబాగుండాలి. ఎవరో ఉద్దేకపడుతున్నారుఅని నీవుకూడా ఉద్దేకపడకు. నీవు ఏదిచేసినా అది నీకు ఈశ్వరానుగ్రహాన్ని సంపాదించిపెట్టాలి. నీవు రోజూ శరీరానికి స్నానంచేస్తున్నావు. మరి నీమనస్సుకు స్నానంచేయించవా. నీవు మంచిపనులుచేస్తూఉంటే, మంచిమాటలు మాట్లాడుతూఉంటే అది నీమనస్సుకు స్నానంచేయించినట్లు అవుతుంది. గాఢనిద్రలోనీవు ఏస్థితిలో ఉంటున్నావో దానిని జాగ్రదవస్థలో ప్రాక్షీనుచెయ్యి. దానిని జాగ్రత్తునుషిష్టి అంటారు. గాఢనిద్రలో మనకు బయటగొడవలు ఏమీలేవు. కాని అక్కడమనం సుఖంగా, ఆనందంగాఉన్నాము కారణం అక్కడ మనం పరమాత్మను కౌగలించుకొనిఉన్నాము. సుఖానికి, ఆనందానికి శరీరమేకేంద్రంఅని అనుకొంటున్నాము. అది ఏదోరోజు మనలను విడిచిపెట్టిపోతుంది మనఅహంకారమే మనవిరోధిఅని మన బుర్ర ఎంతవరకు గ్రహిస్తోంది. శరీరంనుండే శాంతివస్తూఉంటే గాఢనిద్రలోశరీరంతో సంబంధంలేకుండా నీకు శాంతిఎలాకలుగుతోంది? గాఢనిద్రలో మన ఆస్తిగురించిగాని, మనపదవిగురించిగాని, మనదేహంగురించిగాని ఏగొడవలేదు అలాగని అక్కడ మనం సుఖంలేకుండా, శాంతిలేకుండా

1A

ఉన్నామా? లేదు. అక్కడ మనం సుఖంగా, శాంతిగా ఉన్నాము. ఎందుచేతనంటే అక్కడ మనం పరమాత్మ కౌగిలిలో ఉన్నాము. కుటుంబంలో మీపనులు శ్రద్ధగా చేసుకోండి. కుటుంబసభ్యులను కూడా ఈ శ్వరుడిగానే భావించి ప్రేమించండి. వారు మీపట్ల అగౌరవంగా ఉన్నా మీరు మాత్రం గౌరవంగానే చూడండి. కాని మీ మనస్సును నారాయణుడికి తప్పించి ఎవరికి ఇవ్వవద్దు. ఎవరికి ఇచ్చినా మీ జీవితంలో దుఃఖంతప్పదు.

హృదయంలో ఉన్న భగవంతుడిని అనుభవంలోనికి తెచ్చుకోవటానికి మీ దేహం మీకు సహకరించాలి, మీ ఇంద్రియాలు మీకు సహకరించాలి, మీ మనస్సు మీకు సహకరించాలి. ఆహారం విషయంలో, మాటల విషయంలో, చేసే సేవల విషయంలో, చదివే పుస్తకాల విషయంలో బహుశా గ్రతగా ఉండండి. ఏదో ఉదయం పూజ చేస్తున్నాము, భక్తిగా ఉంటున్నాము అంటే సరిపోదు. మిమ్మల్ని ఎవరైనా అగౌరవంగా మాట్లాడినా వారితో మీరు గౌరవంగా మాట్లాడుతున్నారా అనుకోండి అప్పుడు ఈ శ్వరుడు ఏమి చేస్తాడు అంటే వాడు అగౌరవంగా మాట్లాడినప్పుడు వీడు కూడా అగౌరవంగా మాట్లాడాలి కదా అది జీవుడి లక్షణం కదా మరి వీడు ఏమిటి గౌరవంగా మాట్లాడుతున్నాడు, వీడిలో జీవలక్షణాలు కనబడటం లేదు ఏమిటి అని సడన్ గా ఆయన దయను వాడికి ఇస్తాడు, స్వస్థి తిని ఇస్తాడు. అంతే గాని ఏదో కోలాటాల వలన ఇది వచ్చేది కాదు. ఉన్నది ఆత్మే. లోకం లేదు, లోకంలో ఏదో ఉందని ఆర్జుటాలు చేస్తున్నాము. గొప్పలకోసం పనులు చేస్తే శరీరం స్తశానానికి వెళ్ళినప్పుడు పదిమంది ఎక్కువ వస్తారు కాని మరణానంతర జీవితం సున్నా. నీవు హీరో వికాదు, నీవు జీరో వి వెనుకకు వెళ్ళు కార్లో అంటాడు భగవంతుడు. మీకు అశాంతికి కారణము ఉన్నప్పటికీ ఆకారణాన్ని కౌగిలించుకోవద్దు. కౌగిలించుకొంటే అక్కడే ఉంటుంది, కౌగిలించుకోకుండా వదిలేస్తే అదే పోతుంది. మీరు పూజలు చేయండి, జపాలు చేయండి, ధ్యానాలు చేయండి, భజనలు చేయండి. ఏమి చేసినా దేహబుద్ధిలోనుండి విడుదల పొందండి. సాధనపేరు మీద అజ్ఞానమునుండి బయటకు రావాలి గాని దానిని అలంకరించుకోవద్దు. మానవుడికి మానవుడికి ఉన్న నంబంధం స్వార్థం మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. కాని జ్ఞాని ప్రేమ అలాంటిది కాదు. అది నిజమైన ప్రేమ, దానికి హద్దులు లేవు. మనస్సుకు హద్దులు ఉన్నాయి, కాని ఆత్మకు హద్దులు లేవు. నీలో ప్రేమ ఉంటే ప్రపంచం అంతా ప్రేమమయమే. నీలో జ్ఞానం ఉంటే ప్రపంచం అంతా జ్ఞానమయమే. లోపల ఉన్న ఈ శ్వరుడిని అనుభవంలోనికి తెచ్చుకొంటే అంతా ఈ శ్వరమయమే. అప్పుడు భౌతికమే అసలు కనబడదు. స్వార్థం లేకుండా ప్రేమించటం భక్తి. నీవు ప్రేమయొక్క శిఖరానికి వెళ్ళగలిగితే భక్తియొక్క శిఖరానికి వెళ్ళగలిగితే అక్కడ ఉన్నది నివృత్తే, అక్కడ ఉన్నది శాంతే, అక్కడ ఉన్నది మోక్షమే. మాకు ఈ మధ్య పరిస్థితులు బాగాలేదు అంటారు. అది కూడా భగవంతుని అనుగ్రహమే. అందులోనుండి

తెలివితేటలు పెరుగుతాయి, ఆలోచన పెరుగుతుంది. దారిద్దం లో కూడా ఈ శ్వరానుగ్రహం ఉంది. కొన్ని పాఠాలు నేర్వటానికే నిన్ను అక్కడ ఉంచాడు. అజీర్తితో బాధపడే వాడికంటే, ఆకలితో బాధపడే వాడికి ఎలా జీవించాలి అని జీవితంలో ఒక పోరాటం వస్తుంది, క్రమశిక్షణ నేర్చుకొంటాడు. మనం గుడికి ఎందుకు వెళతాము అంటే భగవంతుని కోసం వెళ్ళము, కోరికల కోసం వెళతాము. భగవంతునితో వ్యాపారం వద్దు. భగవంతుని మీద కారణం లేని భక్తి ఉంటే ఆయన స్వరూపాన్ని మీకు ఇస్తాడు. అడిగినవారికి అడిగినదే ఇస్తాడు, అడగనివారికి అన్నీ ఇస్తాడు, ఆయన స్వరూపాన్ని కూడా ఇస్తాడు వాడు నారాయణుడు. ఏమీ కారణం లేకుండా మా అత్తగారు తిడుతోంది అని కొంతమంది కోడళ్ళు చెబుతూ ఉంటారు. అలా తిట్టటానికే భగవంతుడు మీ అత్తగారిని అక్కడ పెట్టాడు. అది మీకు తెలిస్తే దుఃఖం వెంటనే అణిగిపోతుంది. సబ్బక్ష్మ అర్థం చేసుకోండి. మీ అత్తగారిని ఏపనికోసం అక్కడ పెట్టాడో ఆవిడ ద్వారా ఆపని జరిగిపోతూ ఉంటుంది, నీవు కంగారుపడవద్దు, మీ అత్తగారు తిడుతోంది అని ఈ శ్వరుడికి తెలియదా? ఈ శ్వరుడికి తెలియకుండా ఈ సృష్టిలో ఏదీ జరగటం లేదు. అన్నీ ఆయన సంకల్పం ప్రకారం జరుగుతాయి. అది నీకు తెలిసేవరకు నీవు సాధన చేయవలసిందే. ఉన్నది ఈ శ్వరుడే. ఆయన తప్పించి నీ మనస్సుకు ఏదైనా కనబడుతూ ఉంటే అందులోనుండి విడుదల పొందేవరకు సాధన చెయ్యి. మనకు కళ్ళు తెలిస్తే విషయాలు కనబడుతున్నాయి. కళ్ళు మూస్తే కోరికలు, తలంపులు కనబడుతున్నాయి. జ్ఞానికి అలా కాదు కళ్ళు మూసినా ఆనందమే, కళ్ళు తెలిచినా ఆనందమే. శరీరం ఆనందంతో ఊగిసలాడుతూ ఉంటుంది. మీకు తపనముఖ్యం. డబ్బు అంటే ఇష్టం ఉన్న వాడికి డబ్బు సంపాదనపట్ల ఎంత తపన ఉంటుందో, అధికారం అంటే ఇష్టం ఉన్న వాడికి అధికారంపట్ల ఎంత తపన ఉంటుందో ఆ మాత్రం తపన నీకు భగవంతుని మీద ఉంటే నీకు సాక్షాత్కారం కలుగుతుంది. నీకు అర్హత కలిగింది అనుకో, మనస్సుకు నిగ్రహం వచ్చింది అనుకో నీవు మోక్షాన్ని మర్చిపోయినా, ఆయన మర్చిపోడు, నీకు మోక్షాన్ని ఇచ్చేస్తాడు.

మనకు తెలిసినా తెలియకపోయినా ఈ సృష్టి అంతా ఈ శ్వర సంకల్పంతోనే నడుస్తోంది. అంతా ఈ శ్వర సంకల్పంతోనే జరుగుతోంది అని తెలిస్తే సుఖం, తెలియకపోతే దుఃఖం అంతా ఈ శ్వర సంకల్పంతోనే జరుగుతోంది అని మనం నోటితో చెప్పే మాట అనుభవంలోనికి తెచ్చుకొంటే అది జ్ఞానం. లోపల బ్రహ్మం ఉంది. బ్రహ్మం ఉంది అని అనుకొంటే సరిపోదు, భావిస్తే సరిపోదు దానిని అనుభవంలోనికి తెచ్చుకోవాలి. అనుకోవటాలు, భావించటాలు వద్దు. దానిని అనుభవంలోనికి తెచ్చుకో. నీవు ఎవరిగా ఉన్నావో అది తెలుసుకోవటమే ప్రత్యక్ష జ్ఞానం. ప్రపంచంలో అనేక విషయాలు నేర్చుకొంటున్నాము. అది ప్రత్యక్ష జ్ఞానం కాదు. నీ మనస్సుతో

గ్రహించేదిఅంతా పరోక్షజ్ఞానం. ఒక్కఆత్మజ్ఞానంమాత్రమే ప్రత్యక్షజ్ఞానం. నాకురూపంఅంటే ఇష్టం, రూపధ్యానంచేసుకొంటున్నానుఅంటే చేసుకో, మంచిదే. నీమార్గంలో నీవువెళ్ళిపో. నీమార్గంకూడా గమ్యానికి తీసుకొనిపోతుందిఅన్నారు. నీవు నామంచేస్తున్నావుఅనుకో, నామంఎప్పటివరకుచేయాలిఅంటే నామంచేసేమనస్సు కలిగిపోయేవరకు నామంచెయ్యి, నీవుమంత్రంచేస్తున్నావుఅనుకో. ఏదేవునిమంత్రంఅయితే చేస్తున్నావో ఆదేవునితో మనస్సు తాదావ్యం చెందుతుంది. అలా తాదావ్యంచెంది మనస్సు కలిగిపోతుంది, అప్పుడు దేవుడు నీకువ్యక్తమవుతాడు, అదేజ్ఞానం. నీకు కోరికలులేకపోతే లక్షమందిమధ్య కూర్చొన్నా నీవు ఏకాంతవాసంలోఉన్నట్లే అన్నారు భగవాన్. నీకుకోరికలు ఉంటే గదిలో తలుపులువేసుకొని ఒంటరిగాకూర్చున్నా నీవు ఏకాంతవాసంలో ఉండవు, నీవు అడవిలోనేఉంటావు. అజ్ఞానికి లోపల, బయటగాని జ్ఞానికి లోపలలేదు, బయటలేదు. ఒకసారి సనతకుమారుడిని నీకు ఏమికావాలిఅని శివుడుఅడిగాడు. నాకు ఏమికావాలిఅని నీవుఅడగటంఏమిటి? నీకు ఏమికావాలోచెప్ప నేనుఇస్తానుఅన్నాడు. అదిజ్ఞానిస్థితి, అది జ్ఞానియొక్క వైభవం.

జపంచేయగాచేయగా, విచారణచేయగాచేయగా నీవుపోతావుఅని అనుకోకు, నీవుఎవరోనీకు తెలుస్తుంది. అదేచైతన్యం, అదేఆనందం. దానికి దేహంఉండటంతో సంబంధంలేదు. ఇప్పుడు ఇక్కడకూర్చొన్నాము. మనకు ఏదోవిషయం జ్ఞాపకంవస్తుంది. ఆ విషయంతో మనస్సుకలుస్తుంది. అప్పుడు దుఃఖం ప్రారంభమవుతుంది. అదినయోగం. మనకు దుఃఖంతో నయోగంవస్తోంది. అక్కడఆగిపోవద్దు. అందులోనుండి బయటకురా అదివియోగం. నీకు దుఃఖంతో నయోగంవచ్చింది. అక్కడఆగిపోవద్దు. నేనుక్రింద పడిపోయానుఅని భయపడవద్దు ధైర్యంగాఉండు. వియోగంకోసం ప్రయత్నంచెయ్యి, ఏకారణంవలన నీకుదుఃఖంవచ్చిందో దానిని తెంపేనుకో. అప్పుడు దుఃఖంతో వియోగంవచ్చేస్తుంది. అప్పుడు దుఃఖంనుండి విడుదలపొందుతావు. శరీరంచనిపోయినప్పుడు మీసైహితులతో, బంధువులతో సంబంధం తెగిపోతుందిగాని గురువుతో సంబంధంతెగదు, గురువు నీకూడనేఉంటాడు. చనిపోయినతరువాత ఎక్కడికోవెళ్ళిపోతాము అక్కడకూడా గురువు ఉంటాడాఅని కొంతమందిఅడుగుతున్నారు. మిమ్మల్ని లిఫ్ట్చేసుకోవటానికి మీకంటే ముందుగావెళ్ళి అక్కడ కూర్చొంటాడు, మిమ్మల్ని చేయిపట్టుకొని హృదయగుహలోనికి తీసుకొనివెళతాడు వాడుగురువు. నీవునావడవు, నన్ను పొందకుండా నీవుఎక్కడికివెళ్ళినా నీకుఅశాంతే. నీవునావాడవుకాబట్టి నన్ను పొందేవరకూ నీకు శాంతిలేదుఅని భగవంతుడు చెపుతున్నాడు. నీమాట, చేత, ఆలోచన భగవదనుగ్రహంపొందటానికి నీకుసహకరించాలి. ఆవిధంగా జీవించటానికి నీవుప్రయత్నంచెయ్యి.

రమణభాస్కర

సద్గురు శ్రీ నాన్నగారి అనుగ్రహభాషణములు, డి. 21-01-02, మల్కీపురం)

ప్రియమైన ఆత్మబంధువుల్లారా,

మనోనిగ్రహానికి చాలా ఉపాయాలు ఉన్నాయి. కాని ఈశ్వరుడిపట్ల పరిపూర్ణమైన విశ్వాసంఉన్నవాడికి మిగతా ప్రక్రియలతో సంబంధంలేకుండా మనస్సుఅణుగుతుంది. భగవంతునిపట్ల పరిపూర్ణమైన విశ్వాసంవలన మనోనిగ్రహంవస్తుంది, మోక్షంకలుగుతుంది. రూపాలువేరైనా, రంగులువేరైనా, గుణాలువేరైనా అందరిలోను అంతర్యామిగాఉన్నవాడినినేనే. అందువలన నీవు ఆరూపాలు, నామాలూ, గుణాలూ చూడవద్దు. అందరిలో అంతర్యామిగాఉన్నననేచూడు. అప్పుడు నీకు నిజమైనచూపు కలుగుతుంది, అప్పుడు నిజం నీకుతెలుస్తుంది. నీబుద్ధిలో చిన్నదోషంఉన్నా నీవు అమృతత్వంను పొందలేవు. అందువలన నీవు సమానబుద్ధిని ప్రాక్టీసుచెయ్యి. ఎప్పుడైతే నీకు సమానబుద్ధి కలిగిందో అప్పుడు నీకు అమృతత్వం కలుగుతుంది. ఈశ్వరభావన విడిచిపెట్టవద్దు. వ్యర్థమైన చింతలతో, వ్యర్థమైనకర్మలతో నీకాలాన్ని పాడుచేసుకోవద్దు. నీవు ఏపనిచేసిన నిర్మలంగా, నిశ్చలంగా, ప్రేమగాచెయ్యి. ఈశ్వరుడు అనేవాడు ఒకడు ఉన్నాడననే విశ్వాసం నీకు నిజంగాఉంటే నీమనస్సు పవిత్రమై, ఆత్మాకారంచెందుతుంది. ఒక్కనీప్రయత్నం వలననే ఈ ప్రకృతిగుణాలనుండి బయటకురాలేవు, భగవంతుని దయఅవసరం. భగవంతుని సహాయంలేకుండా మాయను అతిక్రమించలేము. నీమనస్సులో ఏదోషములు ఉన్నాయో ముందుచూసుకో. తరువాత వాటిలోనుండి విడుదలపొందటానికి ప్రయత్నంచెయ్యి. ఒక అబ్బాయికి వాడి అన్నగారిమీద ద్వేషంగాఉండటం దానికి కారణం అన్నగారు బాగా చదువుతున్నాడట. అన్నగారు బాగా చదువుతూఉంటే అన్నగారిని ఆదర్శంగా పెట్టుకోవాలిగాని అన్నగారిని ద్వేషించకూడదు. ద్వేషిస్తే చీకటిలోకాలువస్తాయి, ఆదర్శంగా పెట్టుకొంటే అభివృద్ధిలోనికి వస్తావు. ద్వేషించటంవలన శారీరక ఆరోగ్యం, మానసిక ఆరోగ్యం చెడిపోతాయి. ప్రేమవలన ఏదైనా సాధించగలముగాని ద్వేషంవలన ఏదీసాధించలేము. ఒకవేళ మీఅన్నగారు నిన్ను ద్వేషిస్తూఉన్నా నీవుతిరిగి ద్వేషించకు, నీవుప్రేమనేఇయ్యి అప్పుడు ఈశ్వరానుగ్రహానికి పాత్రుడవుతావు. నీ మనస్సును జాగ్రత్తగా పరిశీలనచేసుకో. ఇతరులు నిన్ను గొప్పవాడుఅంటే నేను గొప్పవాడిని అనుకోవద్దు, ఇతరులు నిన్ను తక్కువవాడుఅంటే నేను తక్కువవాడిని అనుకోవద్దు. నీమనస్సులో ఏమి ఉందో జాగ్రత్తగాచూసుకో. నీ శరీరానికి రోగంవచ్చిందిఅనుకో నీకురోగంలేదుఅని ఇతరులుఅన్నా దానివలనలాభంలేదు, నీకురోగంలేదుఅనుకో నీకు రోగంఉందిఅని